

Czwartek, 19 maja 2022 r.

P9_TA(2022)0212

Sprawozdanie Komisji na temat praworządności za rok 2021

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2021 r. (2021/2180(INI))

(2022/C 479/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE), w szczególności jego art. 2, art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 3 akapit drugi, art. 4 ust. 3 oraz art. 5, 6, 7, 11, 19 i 49,
- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności artykuły dotyczące poszanowania, ochrony i propagowania demokracji, praworządności i praw podstawowych w Unii, w tym art. 70, 258, 259, 260, 263, 265 i 267,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”),
- uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), w szczególności wyroki w sprawach C-156/21 Węgry przeciwko Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Unii Europejskiej⁽¹⁾ oraz C-157/21 Polska przeciwko Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Unii Europejskiej⁽²⁾, dotyczących środków ochrony budżetu Unii,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 lipca 2021 r. zatytułowany „Sprawozdanie na temat praworządności z 2021 r. Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej” (COM(2021)0700),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1808 z dnia 14 listopada 2018 r. zmieniającą dyrektywę 2010/13/UE w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych) ze względu na zmianę sytuacji na rynku⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii⁽⁵⁾ (rozporządzenie w sprawie warunkowości w zakresie praworządności),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/692 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Obywatele, równość, prawa i wartości” oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1381/2013 i rozporządzenie Rady (UE) nr 390/2014⁽⁶⁾,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając instrumenty ONZ dotyczące ochrony praw człowieka i podstawowych wolności oraz zalecenia i sprawozdania z powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka ONZ, a także orzecznictwo organów traktatowych ONZ i specjalne procedury Rady Praw Człowieka,

⁽¹⁾ Wyrok z 16 lutego 2022 r., Węgry przeciwko Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Unii Europejskiej, C-156/21, ECLI:EU:C:2022:97.

⁽²⁾ Wyrok z 16 lutego 2022 r., Rzeczpospolita Polska przeciwko Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Unii Europejskiej, C-157/21, ECLI:EU:C:2022:98.

⁽³⁾ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 69.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 433 I z 22.12.2020, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 156 z 5.5.2021, s. 1.

Czwartek, 19 maja 2022 r.

- uwzględniając zalecenia i sprawozdania Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, Wysokiego Komisarza ds. Mniejszości Narodowych, Przedstawicielki OBWE ds. Wolności Mediów oraz innych organów OBWE w Europie,
- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz Europejską kartę społeczną, orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Europejskiego Komitetu Praw Społecznych, konwencje, zalecenia, rezolucje, opinie i sprawozdania Zgromadzenia Parlamentarnego, Komitetu Ministrów, Komisarza Praw Człowieka, Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji, Komitetu Sterującego ds. Różnorodności, Włączenia i Przeciwdziałania Dyskryminacji, Komisji Weneckiej oraz innych organów Rady Europy,
- uwzględniając Protokół ustaleń między Radą Europy a Unią Europejską z dnia 23 maja 2007 r. oraz konkluzje Rady z dnia 8 lipca 2020 r. w sprawie priorytetów UE w dziedzinie współpracy z Radą Europy w latach 2020–2022,
- uwzględniając uzasadniony wniosek Komisji zgodnie z art. 7 ust. 1 TUE dotyczący decyzji Rady z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie stwierdzenia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską zasady praworządności (COM(2017)0835),
- uwzględniając unijny plan działania przeciwko rasizmowi na lata 2020–2025 zatytułowany „Unia równości”, uruchomiony 18 września 2020 r. (COM(2020)0565),
- uwzględniając sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych UE z 9 listopada 2021 r. pt. „Antysemityzm: przegląd incydentów o charakterze antysemitycznym odnotowanych w Unii Europejskiej w latach 2010–2020”,
- uwzględniając sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej z dnia 22 września 2021 r. zatytułowane „Ochrona przestrzeni obywatelskiej w UE” oraz jej inne sprawozdania, dane i narzędzia, w szczególności europejski system informacji o prawach podstawowych (EFRIS),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2016 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w kwestii utworzenia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych ⁽⁷⁾,
- uwzględniając rezolucję z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie decyzji Komisji o zastosowaniu art. 7 ust. 1 TUE w związku z sytuacją w Polsce ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 kwietnia 2018 r. w sprawie konieczności ustanowienia instrumentu na rzecz wartości europejskich wspierającego organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które propagują wartości podstawowe w Unii Europejskiej na poziomie lokalnym i krajowym ⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 września 2018 r. w sprawie wniosku wzywającego Radę do stwierdzenia, zgodnie z art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, istnienia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Węgry wartości, na których opiera się Unia ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie potrzeby utworzenia kompleksowego mechanizmu UE na rzecz ochrony demokracji, praworządności i praw podstawowych ⁽¹¹⁾,

⁽⁷⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 162.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 129 z 5.4.2019, s. 13.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 117.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 66.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 363 z 28.10.2020, s. 45.

Czwartek, 19 maja 2022 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie trwających wysłuchań na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczących Polski i Węgier ⁽¹²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 października 2020 r. w sprawie praworządności i praw podstawowych w Bułgarii ⁽¹³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 października 2020 r. w sprawie ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych ⁽¹⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 listopada 2020 r. w sprawie wpływu środków stosowanych w odpowiedzi na pandemię COVID-19 na demokrację, praworządność i prawa podstawowe ⁽¹⁵⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej – sprawozdanie roczne za lata 2018–2019 ⁽¹⁶⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2020 r. ⁽¹⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 lipca 2021 r. w sprawie opracowania wytycznych dotyczących stosowania ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii ⁽¹⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 lipca 2021 r. w sprawie naruszeń prawa UE i praw obywateli LGBTIQ na Węgrzech w wyniku zmian prawnych wprowadzonych przez parlament węgierski ⁽¹⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 września 2021 r. w sprawie praw osób LGBTIQ w UE ⁽²⁰⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 września 2021 r. w sprawie wolności mediów i dalszego pogarszania się stanu praworządności w Polsce ⁽²¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 20 października 2021 r. w sprawie europejskich mediów w dekadzie cyfrowej: plan działania na rzecz wsparcia odbudowy i transformacji ⁽²²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 października 2021 r. w sprawie kryzysu praworządności w Polsce i nadrzędności prawa UE ⁽²³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 listopada 2021 r. w sprawie wzmocnienia demokracji oraz wolności i pluralizmu mediów w UE – niewłaściwe wykorzystywanie postępowań cywilnych i karnych do uciszania dziennikarzy, organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego ⁽²⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 listopada 2021 r. w sprawie pierwszej rocznicy faktycznego zakazu aborcji w Polsce ⁽²⁵⁾,

⁽¹²⁾ Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 91.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 63.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 2.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 415 z 13.10.2021, s. 36.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 425 z 20.10.2021, s. 107.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 81 z 18.2.2022, s. 27.

⁽¹⁸⁾ Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 146.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 218.

⁽²⁰⁾ Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 218.

⁽²¹⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 151.

⁽²²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0428.

⁽²³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0439.

⁽²⁴⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0451.

⁽²⁵⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0455.

Czwartek, 19 maja 2022 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie oceny środków mających na celu zapobieganie korupcji, nieprawidłowym wydatkom i niewłaściwemu wykorzystywaniu funduszy unijnych i krajowych w przypadku funduszy pomocy w sytuacjach nadzwyczajnych i obszarów wydatków kryzysowych ⁽²⁶⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie praw podstawowych i praworządności w Słowenii, zwłaszcza opóźnienia w wyznaczeniu prokuratorów europejskich ⁽²⁷⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 marca 2022 r. w sprawie obcych ingerencji we wszystkie procesy demokratyczne w Unii Europejskiej, w tym dezinformacji ⁽²⁸⁾,
  - uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 09/2021 z 3 czerwca 2021 r. zatytułowane „Dezinformacja w UE – pomimo podejmowanych wysiłków problem pozostaje nierozwiązany”,
  - uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 01/2022 z 10 stycznia 2022 r. zatytułowane „Wsparcie UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich – pomimo poczynionych wysiłków wciąż występują zasadnicze problemy”,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Kontroli Budżetowej, Komisję Prawną, Komisję Budżetową, Komisję Spraw Konstytucyjnych oraz Komisję Petycji,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A9-0139/2022),
- A. mając na uwadze, że Unia opiera się na wspólnych wartościach zapisanych w art. 2 TUE, którymi są poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność oraz poszanowanie praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości; są one wspólne dla państw członkowskich UE, a kraje kandydujące muszą ich przestrzegać, aby przystąpić do UE, ponieważ są one częścią kryteriów kopenhaskich, których nie można pomijać ani zmieniać ich interpretacji po przystąpieniu; mając na uwadze, że demokracja, praworządność i prawa podstawowe to wartości, które się wzajemnie umacniają, a ich podważanie może stanowić systemowe zagrożenie dla Unii oraz dla praw i wolności jej obywateli; mając na uwadze, że poszanowanie praworządności jest wiążące dla całej Unii i jej państw członkowskich na wszystkich szczeblach władzy, w tym dla władz lokalnych;
- B. mając na uwadze, że zasada lojalnej współpracy, o której mowa w art. 4 ust. 3 TUE, nakłada na Unię i państwa członkowskie obowiązek wzajemnego wspierania się w wykonywaniu zobowiązań wynikających z Traktatów, a same państwa członkowskie zobowiązują do podejmowania wszelkich właściwych środków ogólnych lub szczególnych w celu zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z Traktatów lub aktów instytucji Unii;
- C. mając na uwadze, że cykl corocznego przeglądu praworządności jest użytecznym uzupełnieniem dostępnych narzędzi służących ochronie wartości Unii zapisanych w art. 2 TUE; pozwala uwzględnić sytuację we wszystkich państwach członkowskich UE w sprawozdaniu opartym na czterech filarach i wywiera bezpośredni wpływ na poszanowanie praworządności;
- D. mając na uwadze, że bez konkretnych zaleceń i skutecznych działań następczych sprawozdanie na temat praworządności może pozostać bez wpływu na zapobieganie, wykrywanie i skuteczne rozwiązywanie na czas wyzwań systemowych i problemu regresu w obszarze praworządności, widocznego w kilku państwach członkowskich UE w ostatnich latach;
- E. mając na uwadze, że państwa członkowskie wprowadziły środki nadzwyczajne w odpowiedzi na pandemię COVID-19; mając na uwadze, że aby środki te były zgodne z prawem, muszą one być zgodne z zasadami konieczności i proporcjonalności przy ograniczaniu praw podstawowych lub podstawowych wolności; mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich zaobserwowano negatywną tendencję w zakresie praworządności, ponieważ ich rządy wykorzystywały środki nadzwyczajne jako pretekst do osłabienia demokratycznych mechanizmów kontroli i równowagi;

⁽²⁶⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0502.

⁽²⁷⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0512.

⁽²⁸⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0064.

Czwartek, 19 maja 2022 r.

- F. mając na uwadze, że konieczne jest wzmocnienie i usprawnienie istniejących mechanizmów oraz opracowanie jednolitego kompleksowego unijnego mechanizmu skutecznej ochrony demokracji, praworządności i praw podstawowych; trzeba także zapewnić przestrzeganie wartości określonych w art. 2 TUE w całej Unii, a także w krajach kandydujących, choć z różnymi systemami monitorowania, tak aby państwa członkowskie nie mogły rozwijać prawa krajowego z naruszeniem ochrony przewidzianej w art. 2 TUE;
- G. mając na uwadze, że wolność wypowiedzi, prawo do informacji i prawo do uczestnictwa w życiu publicznym stanowią podstawę demokracji;
- H. mając na uwadze, że utworzony w Radzie Europy Komitet Ekspertów ds. Zwalczenia Nawoływania do Nienawiści przygotował projekt rekomendacji Komitetu Ministrów w sprawie zwalczania mowy nienawiści, zawierający niewiążące wytyczne dotyczące sposobów radzenia sobie z tym zjawiskiem; projekt ten oczekuje obecnie na przyjęcie w 2022 r.⁽²⁹⁾; mając na uwadze, że nowo powołany Komitet Ekspertów ds. Zwalczenia Przepęstw z Nienawiści ma za zadanie przygotować do końca 2023 r. projekt rekomendacji Komitetu Ministrów w sprawie przestępstw z nienawiści;
- I. mając na uwadze, że program „Obywatele, równość, prawa i wartości” umożliwia bezpośrednie elastyczne wsparcie podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, które propagują i chronią wartości zapisane w art. 2 TUE na szczeblu lokalnym, krajowym i europejskim;

Sprawozdanie na temat praworządności z 2021 r.: uwagi ogólne

1. z zadowoleniem przyjmuje drugie roczne sprawozdanie Komisji na temat praworządności; zauważa, że Parlament regularnie wykorzystuje to roczne sprawozdanie jako źródło informacji i danych podczas omawiania sytuacji związanej z praworządnością w konkretnych państwach członkowskich; wyraża ubolewanie, że Komisja nie zajęła się w pełni zaleceniami Parlamentu zawartymi w jego rezolucji z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2020 r., w szczególności dotyczącymi rozszerzenia zakresu sprawozdania o wszystkie wartości zapisane w art. 2 TUE, rozróżnienia między systemowymi a indywidualnymi naruszeniami oraz bardziej szczegółowych i przejrzystych ocen, w tym zaleceniami dotyczącymi podejmowania działań w reakcji na naruszenia; uważa, że zalecenia te pozostają aktualne, i je przypomina;
2. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że funkcjonowanie systemów wymiaru sprawiedliwości, ramy antykorupcyjne, pluralizm mediów i niektóre kwestie instytucjonalne związane z mechanizmami kontroli i równowagi, w tym, w pewnym stopniu, przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego, stanowią część sporządzanego przez Komisję sprawozdania rocznego; ubolewa jednak, że w sprawozdaniu z 2021 r. nie odniesiono się ani wystarczająco szczegółowo, ani szeroko do wszystkich kwestii związanych z praworządnością; proponuje, by Komisja analizowała kwestie związane z praworządnością w każdym filarze przez pryzmat wszystkich wartości zapisanych w art. 2 TUE, a w szczególności praw podstawowych określonych w Karcie; wzywa do włączenia do sprawozdania rocznego innych ważnych elementów listy kontrolnej Komisji Weneckiej dotyczącej praworządności z 2016 r., takich jak zapobieganie nadużyciom władzy, równość wobec prawa, niedyskryminacja i dostęp do wymiaru sprawiedliwości, oraz aspekty związane z prawem do rzetelnego procesu sądowego; ponownie wzywa Komisję, by uwzględniła w przyszłych sprawozdaniach ocenę warunków panujących w więzieniach;
3. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że sprawozdanie zawiera rozdziały dotyczące poszczególnych krajów; wyraża uznanie dla dążenia Komisji do dialogu z rządami krajowymi, parlamentami narodowymi, Parlamentem Europejskim oraz społeczeństwem obywatelskim i innymi podmiotami na szczeblu krajowym; wzywa państwa członkowskie do aktywnej współpracy z Komisją i podawania do wiadomości publicznej pisemnych oświadczeń, aby umożliwić niezależnym ekspertom i grupom społeczeństwa obywatelskiego weryfikację faktów i reagowanie na nie, oraz zapewnić pełną przejrzystość; zachęca Komisję do dalszego pogłębienia analizy oraz do zadbania o odpowiednie środki na ten cel, w tym personel, tak aby dotrzeć do szerokiego i zróżnicowanego grona zainteresowanych stron; uważa, że Komisja powinna przeznaczyć więcej czasu na wizyty w poszczególnych krajach, w szczególności na miejscu, oraz nadać tym wizytom większe znaczenie; wzywa Komisję do szerszego informowania opinii publicznej o tych wizytach, aby wspierać kulturę praworządności na szczeblu krajowym; z zadowoleniem przyjmuje wizyty przeprowadzone przez Komisję w parlamentach narodowych w celu przedstawienia wniosków zawartych w sprawozdaniu;

⁽²⁹⁾ Projekt rekomendacji Komitetu Ministrów w sprawie zwalczania mowy nienawiści, dostępny pod adresem <https://rm.coe.int/draft-recommendation-on-combating-hate-speech-public-consultation-v-18/native/1680a2ef25>; Informacje opublikowane na stronie <https://www.coe.int/en/web/committee-antidiscrimination-diversity-inclusion/-/the-cdadi-finalised-important-deliverables-at-its-fourth-plenary-meeting>.

Czwartek, 19 maja 2022 r.

Metodyka

4. podkreśla, że wszystkie państwa członkowskie podlegają kontroli według tych samych wskaźników i według tej samej metodyki, aby uniknąć dyskryminacji; wzywa Komisję do opracowania wskaźników wykorzystywanych do oceny praworządności w państwach członkowskich; wzywa Komisję, aby ustanowiła coroczny, wypadający we wrześniu Tydzień Wartości UE, podczas którego sprawozdanie byłoby prezentowane Parlamentowi Europejskiemu i parlamentom narodowym w tym samym czasie co tablica wyników wymiaru sprawiedliwości, sprawozdanie roczne Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej w sprawie stanu praw podstawowych w UE oraz monitor pluralizmu mediów – a także byłoby w nich w większym stopniu uwzględniane; jest zdania, że sprawozdanie na temat praworządności służy obecnie jako opisowa dokumentacja sytuacji w państwach członkowskich; powinno ono jednak być instrumentem analitycznym i nakazowym, aby realizować cele zapobiegawcze i łagodzące; podkreśla, że szczegółowa analiza sytuacji w państwach członkowskich wymaga ogólnej analizy i oceny praworządności; podkreśla, że taki jednakowy sposób prezentacji nieprawidłowości lub naruszeń różnego rodzaju bądź o różnej intensywności grozi zbagatelizowaniem najpoważniejszych naruszeń praworządności; wzywa Komisję, aby dokonywała w sprawozdaniach bardziej przejrzystego i zrozumiałego rozróżnienia między systemowymi i celowymi naruszeniami a odosobnionymi przypadkami naruszeń;

5. ubolewa nad faktem, że w sprawozdaniu nie uwzględniono wyraźnie świadomego pogarszania sytuacji w zakresie praworządności w krajach objętych toczącymi się procedurami określonymi w art. 7 ust. 1 TUE, zwłaszcza w Polsce i na Węgrzech, ani nie stwierdzono niedociągnięć w zakresie praworządności w szeregu innych państw członkowskich; wzywa Komisję do wyraźnego zaznaczenia, że w przypadku systematycznego, celowego, poważnego, trwałego naruszania wartości określonych w art. 2 TUE państwa członkowskie mogą nie spełniać wszystkich kryteriów demokracji i stać się reżimami autorytarnymi;

6. ubolewa nad faktem, że w sprawozdaniu podsumowującym w kwestiach wzbudzających niepokój Komisja musiała wielokrotnie wspominać o kilku państwach członkowskich, w szczególności o Węgrzech i Polsce, a od czasu wydania sprawozdania sytuacja nie uległa zauważalnej poprawie; przypomina, że od czerwca 2021 r. Parlament w swoich rezolucjach plenarnych zajmuje się również sytuacją w dziedzinie praworządności na Węgrzech, w Polsce i Słowenii; przypomina ponadto, że parlamentarna grupa monitorująca ds. demokracji, praworządności i praw podstawowych w Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz Komisja Kontroli Budżetowej zajmowały się również problemami w kilku innych państwach członkowskich; podkreśla, że po przeprowadzeniu kilku wizyt ad hoc w niektórych z tych państw członkowskich, stało się jasne, że sytuacja w zakresie praworządności, demokracji i praw podstawowych jest w nich o wiele gorsza niż sytuacja przedstawiona przez Komisję w sprawozdaniu; uważa, że w celu zapewnienia lepszej identyfikacji krajów, w których występuje problem erozji praworządności, Komisja powinna przeprowadzić bardziej kompleksową ocenę tych samych elementów we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych krajów;

7. wzywa Komisję, aby we wszystkich rozdziałach poświęconych poszczególnym krajom zawarła podsumowanie w formie oceny wyników, jakie państwa członkowskie osiągnęły w odniesieniu do poszczególnych filarów sprawozdania, która to ocena wskazywałaby, w jakim stopniu spełniono warunki określone w rozporządzeniu w sprawie warunkowości w zakresie praworządności; wzywa zatem Komisję do opracowania, oprócz oceny jakościowej, wskaźnika praworządności dla poszczególnych filarów, opartego na obiektywnym, dostępnym, przejrzystym, czytelnym i niedyskryminacyjnym systemie prezentacji i analizy porównawczej prowadzonej przez niezależnych ekspertów, co mogłoby sygnalizować stopień poszanowania praworządności w państwach członkowskich;

8. uważa, że w sprawozdaniach rocznych należy określać przekrojowe tendencje, w tym ewentualne słabości systemowe, na szczeblu UE; zwraca się do Komisji o określenie przypadków, w których niektóre środki lub praktyki podważające praworządność w jednym państwie członkowskim stają się wzorcem dla innych lub istnieje ryzyko, że tak się stanie; podkreśla, że podejmowanie celowych działań ukierunkowanych na prawa grup mniejszościowych w niektórych państwach członkowskich przyczyniło się do stworzenia i utrwalenia klimatu sprzyjającego takim działaniom w innych państwach, czego dowodem jest regres w kwestii praw kobiet, osób LGBTIQ i innych mniejszości; ponadto zwraca się do Komisji o przypomnienie, że naruszenia praworządności mają negatywny wpływ na całą Unię;

9. uważa, że sprawozdanie powinno wykraczać poza roczne przeglądy i przedstawiać ewoluujący i dynamiczny obraz poszanowania lub regresu praworządności w systemach wymiaru sprawiedliwości wszystkich państw członkowskich; wyraża uznanie dla wysiłków podjętych w sprawozdaniu z 2021 r., aby porównać sytuację ze sprawozdaniem z 2020 r.; uważa, że konieczne jest wyraźne określenie pozytywnych i negatywnych tendencji w dziedzinie praworządności oraz przedstawienie analizy przyczyn leżących u ich podstaw;

10. uważa, że wskazane byłoby opracowanie odrębnego nowego rozdziału poświęconego unijnym instytucjom; oceniono by w nim sytuację związaną z podziałem władzy, odpowiedzialnością oraz mechanizmami kontroli i równowagi;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

Ocena i zalecenia

11. uważa, że sprawozdanie z 2021 r. mogło zawierać bardziej precyzyjne oceny i wskazać, czy występują nieprawidłowości, ryzyko poważnego naruszenia lub faktyczne naruszenia wartości unijnych zapisanych w art. 2 TUE w odniesieniu do każdego z filarów analizowanych w rozdziałach dotyczących poszczególnych krajów; zwraca się do Komisji o uwzględnienie oceny wszystkich środków w zakresie praworządności wdrożonych w poprzednim roku wraz z analizą ich skuteczności i ewentualnych możliwości poprawy; wzywa do bardziej zintegrowanej analizy wzajemnych powiązań między czterema filarami oraz tego, w jaki sposób nieprawidłowości te mogą łącznie prowadzić do naruszenia lub ryzyka naruszenia wartości określonych w art. 2 TUE; ponownie wskazuje, jak ważne jest komunikowanie się w sposób bezpośredni i jednoznaczny oraz jasne podkreślanie tej sprawy zgodnie ze stanowiskiem Komisji;

12. z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji dotyczący uwzględnienia zaleceń dla poszczególnych krajów w sprawozdaniu z 2022 r.; wzywa Komisję, aby uwzględniła w tych zaleceniach terminy realizacji, cele i konkretne działania do podjęcia; wzywa Komisję, aby uwzględniła w kolejnych sprawozdaniach informacje na temat postępów we wdrażaniu jej zaleceń, a także by włączyła je do zorganizowanego dialogu z Parlamentem przez cały rok; apeluje do Komisji, by dopilnowała, by jej roczne sprawozdania koncentrowały się również na wszelkich właściwych zaleceniach dla poszczególnych krajów w ramach europejskiego semestru, zwłaszcza tych związanych z niezależnością sądownictwa i prokuratora krajowego, a także ze zwalczaniem korupcji i zapewnianiem przejrzystości i uczciwości;

13. zaleca Komisji, aby obok każdego ze swoich zaleceń wskazała niewyczerpujący wykaz narzędzi, z których instytucje UE mogą korzystać w przypadku gdy nieprawidłowości nie zostaną usunięte; wzywa Komisję, aby nie wahała się korzystać z tych narzędzi, zwłaszcza gdy nie ma pewności co do szybkiego wdrożenia zaleceń lub istnieje ryzyko dalszego pogorszenia się sytuacji, nie czekając na kolejny roczny cykl sprawozdawczy;

Zakres

14. ubolewa, że zarówno w sprawozdaniu z 2020 r., jak i w sprawozdaniu z 2021 r. nie uwzględniono w pełni wartości określonych w art. 2 TUE dotyczących demokracji i praw podstawowych, na które regres w obszarze praworządności w państwach wywiera natychmiastowy wpływ; przypomina o nierozzerwalnym związku między praworządnością a prawami podstawowymi;

Systemy wymiaru sprawiedliwości

15. podkreśla, że rozliczalność sędziów, niezależność prokuratury i sądownictwa oraz wykonywanie orzeczeń są kluczowymi elementami praworządności; ubolewa nad poważnymi i strukturalnymi problemami związanymi z niezależnością sądów w niektórych państwach członkowskich; zwraca uwagę na zasadniczą rolę zawodów prawniczych w zapewnianiu ochrony praw podstawowych i umacnianiu praworządności; wzywa państwa członkowskie, aby zachowały pełną niezależność sędziów i prokuratorów poprzez ich ochronę przed politycznymi atakami i naciskami, które mają na celu utrudnienie ich pracy; podkreśla, że państwa członkowskie powinny w pełni przestrzegać prawa unijnego i międzynarodowego dotyczącego niezależności sądów. wzywa Komisję, by uwzględniła w sprawozdaniu za 2022 r. konkretne zalecenia w celu zapewnienia niezależności sądownictwa we wszystkich państwach członkowskich; apeluje do niej także, aby uwzględniła w sprawozdaniu rocznym niezależność prawników i izb adwokackich, ponieważ mają one zasadnicze znaczenie dla niezależności systemów wymiaru sprawiedliwości;

16. przypomina, że prawo Unii jest nadrzędne wobec prawa krajowego, niezależnie od sposobu organizacji krajowych systemów wymiaru sprawiedliwości; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania orzeczeń sądów krajowych w kwestii pierwszeństwa prawa UE przed ustawodawstwem krajowym, a w szczególności niezgodności niektórych artykułów traktatowych z konstytucjami krajowymi; wzywa Komisję do zapewnienia konkretnych, natychmiastowych i odpowiednich reakcji na odmowę wdrożenia i przestrzegania orzeczeń TSUE oraz do przedstawienia Parlamentowi sprawozdania z działań podjętych w tej sprawie;

17. podkreśla ważną rolę rad sądownictwa w ochronie niezależności sądów; zwraca uwagę, że w kilku państwach członkowskich występują długotrwałe problemy związane ze składem rad sądownictwa i mianowaniem sędziów, którzy są niekiedy podatni na niezgodną z prawem ingerencję polityczną; zachęca państwa członkowskie do systematycznego zwracania się do Komisji Weneckiej o opinię w przypadku gdy dążą do dostosowania składu i funkcjonowania tych organów, oraz do podejmowania działań następczych w związku z tymi zaleceniami; uważa, że Komisja powinna ocenić takie działania następcze w sprawozdaniu rocznym;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

18. zwraca uwagę na fakt, że prokuratura odgrywa kluczową rolę w walce z przestępczością, korupcją i nadużywaniem władzy; podkreśla potrzebę wprowadzenia gwarancji, by zachować niezależność prokuratury i poszczególnych prokuratorów, tak aby byli oni wolni od niezgodnych z prawem nacisków politycznych, zwłaszcza ze strony rządu, przy zachowaniu niezbędnych warunków rozliczalności, aby zapobiec nadużyciom lub zaniedbaniom; wyraża pełną solidarność oraz zdecydowane poparcie dla wszystkich ofiar przestępstw;

19. zwraca uwagę, że strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej (SLAPP) nie tylko poważnie naruszają prawo ich ofiar do skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, a tym samym zasadę praworządności, lecz także stanowią nadużycie systemów wymiaru sprawiedliwości i ram prawnych państw członkowskich, zwłaszcza poprzez ograniczanie zdolności państw członkowskich do skutecznego rozwiązywania istniejących problemów, takich jak długość postępowań i jakość systemów wymiaru sprawiedliwości, a także zarządzanie sprawami i zaległości w rozpatrywaniu spraw;

Ramy antykorupcyjne

20. przypomina, że jego zdaniem korupcja stanowi poważne zagrożenie dla demokracji, funduszy europejskich i praworządności; jest głęboko zaniepokojony rosnącym poziomem korupcji w niektórych państwach członkowskich, ciągłym pojawianiem się przypadków korupcji z udziałem urzędników wysokiego szczebla i polityków oraz przenikaniem przestępczości zorganizowanej do gospodarki i sektora publicznego; z zadowoleniem przyjmuje informacje zawarte w sprawozdaniu w sprawie praworządności z 2021 r. na ten temat i wzywa do bardziej szczegółowego wyjaśnienia w przyszłych sprawozdaniach, czy naruszenia dotyczą środków UE;

21. wzywa Komisję do aktualizacji i wzmocnienia unijnej polityki antykorupcyjnej i unijnych instrumentów walki z korupcją, w tym poprzez zapewnienie jednolitej definicji przestępstwa korupcji oraz stworzenie wspólnych norm i poziomów odniesienia, a także zapewnienie ich właściwego wdrażania i egzekwowania; przypomina, jak ważne jest, by państwa członkowskie angażowały się w działalność EPPO i aktywnie wspierały jej zadania; wzywa państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do przystąpienia do EPPO; z zadowoleniem przyjmuje wysłanie przez Komisję do prawie wszystkich państw członkowskich wezwań do usunięcia uchybienia w związku z brakiem transpozycji dyrektywy w sprawie ochrony sygnalistów⁽³⁰⁾;

Wolność wypowiedzi i informacji, wolność i pluralizm mediów

22. przypomina, że wolność i pluralizm mediów, w tym wysokiej jakości, trwale i przejrzyste finansowane i niezależne media informacyjne, zarówno tradycyjne, jak i cyfrowe, niezależni dziennikarze, weryfikatorzy faktów i badacze oraz silne media publiczne mają zasadnicze znaczenie dla demokracji, są zabezpieczeniem przed nadużywaniem władzy i najlepszym antidotum na dezinformację; wyraża zaniepokojenie niezależnością polityczną mediów w niektórych państwach członkowskich, ponieważ linie redakcyjne odzwierciedlają silną polaryzację sceny politycznej;

23. jest zaniepokojony coraz bardziej wrogim otoczeniem, w którym dziennikarze i podmioty medialne działają w wielu państwach członkowskich, zwłaszcza gdy zajmują się nadużyciami władzy, korupcją, naruszeniami praw podstawowych i działalnością przestępczą; przypomina, że w niektórych państwach członkowskich dziennikarze i media są coraz bardziej narażeni na zastraszanie, groźby (w tym w mediach społecznościowych), zarzuty karne, ataki fizyczne, brutalne incydenty czy śmierć; potępia represyjne strategie stosowane przez rządy niektórych państw członkowskich, takie jak SLAPP i kampanie oszczerstw; potępia także zwiększenie kontroli państwa nad mediami publicznymi, społeczeństwem obywatelskim i instytucjami akademickimi, które prowadzi do autocenzury i dalszego pogorszenia się sytuacji mediów i wolności akademickiej; przypomina, że bezpośrednio przed zabójstwem, dziennikarka śledcza Daphne Caruana Galizia była pozwana w 47 sprawach cywilnych i karnych o zniesławienie; jej rodzina wciąż zmaga się z wieloma z nich; ostrzega, że te niedopuszczalne zmiany mogą mieć efekt mrozący w obszarze wolności słowa i wolności prasy oraz że nie można pozwolić, by zmiany te stały się precedensem zarówno dla Unii, jak i dla krajów kandydujących do członkostwa w Unii i potencjalnych krajów kandydujących;

24. ubolewa, że sprawozdanie z 2021 r. nie odzwierciedla powagi tych tendencji, zwłaszcza związanych z kontrolą państwa, strategicznymi powództwami i kampaniami oszczerstw prowadzonymi przez niektóre państwa członkowskie; wzywa Komisję do poprawienia rozdziałów dotyczących mediów poprzez przedstawienie oceny efektywności i skuteczności krajowych ram ochrony wolności i pluralizmu mediów oraz przejrzystości struktury własności mediów, a także do przyjęcia unijnych przepisów przeciwko stosowaniu SLAPP określających normy minimalne; wzywa także

⁽³⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii. Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17.

Czwartek, 19 maja 2022 r.

Komisję do przedstawienia ambitnych ram prawnych dla przeciwdziałania rosnącemu upolitycznieniu mediów w niektórych państwach członkowskich w przygotowywanym akcie o wolności mediów; podkreśla, że sprawozdanie powinno zawierać szczegółową ocenę niezależności organów regulacyjnych ds. audiowizualnych usług medialnych, które zgodnie z prawem Unii muszą być niezależne od rządów poszczególnych państw; wzywa Komisję do zapewnienia dodatkowego i elastyczniejszego finansowania niezależnego dziennikarstwa śledczego w Unii;

25. podkreśla znaczenie niezależnych pod względem redakcyjnym mediów publicznych dla wysokiej jakości, bezstronnego i swobodnego relacjonowania spraw publicznych, zwłaszcza w czasie wyborów; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia stabilnego, otwartego, przejrzystego, trwałego i odpowiedniego finansowania mediów publicznych w perspektywie wieloletniej, aby zagwarantować ich jakość oraz niezależność od nacisków rządowych, politycznych, ekonomicznych i innego rodzaju nacisków; ubolewa, że w sprawozdaniu rocznym nie uwzględniono kwestii mediów publicznych; wzywa Komisję, by dokładnie przeanalizowała kwestię mediów publicznych w przyszłych sprawozdaniach;

26. zauważa, że fałszywe informacje i wynikająca z nich dezinformacja kierowana do obywateli UE stanowią zagrożenie dla demokracji w Unii, ponieważ szerzenie dezinformacji polaryzuje i osłabia demokrację; z zadowoleniem przyjmuje zawarty w rocznym sprawozdaniu Komisji opis presji politycznej i wpływu na media; wzywa Komisję, by dokładniej opisała systematyczne kampanie dezinformacyjne i ingerencję zagraniczną, które mają na celu zmniejszenie zaufania publicznego do instytucji państwowych i niezależnych mediów; przyznaje, że globalne platformy internetowe mogą mieć ogromny destrukcyjny wpływ na sektor mediów; podkreśla w związku z tym, że obecne przepisy nie zapewniają w pełni sprawiedliwego środowiska w ekosystemie cyfrowym, np. w zakresie walki z dezinformacją i odpowiedzialności algorytmicznej; uważa, że przyjęcie odpowiednich przepisów, w szczególności aktu o usługach cyfrowych i aktu o rynkach cyfrowych, było krokiem we właściwym kierunku, lecz konieczne są dalsze działania w zakresie europejskiego aktu o wolności mediów, aby stworzyć uczciwe warunki działania w związku z transformacją cyfrową sektora mediów i wzrostem liczby platform internetowych;

27. zwraca uwagę, że wolność mediów jest ściśle związana z wolnością artystyczną i akademicką; ubolewa nad faktem, że w niektórych państwach członkowskich wolność wypowiedzi, wolność sztuki i wolność zgromadzeń są poważnie ograniczane i zawężane; podkreśla, że brak zabezpieczenia autonomicznej struktury organizacyjnej instytucji zagraża niezależności systemów edukacji; wzywa Komisję do uwzględnienia wszystkich aspektów wolności wypowiedzi w sprawozdaniu na temat praworządności;

Demokracja oraz mechanizmy kontroli i równowagi

28. broni stanowiska, że zasada podziału władzy ma zasadnicze znaczenie dla skutecznego funkcjonowania państwa, w tym niezależnego, bezstronnego i efektywnego funkcjonowania systemów wymiaru sprawiedliwości w całej Unii; wymaga też, aby instytucje nie wywierały jakiegokolwiek presji – zwłaszcza na poziomie politycznym i gospodarczym – na sędziów i prokuratorów;

29. podkreśla, że uczciwe i wolne wybory należą do absolutnego minimum standardów funkcjonowania demokracji i że każdy proces wyborczy w Unii powinien być wolny od niezgodnych z prawem wpływów i nieprawidłowości; podkreśla, że w przypadku stwierdzenia przez OBWE, że wybory nie odbyły się w sposób uczciwy i wolny, trzeba podjąć konkretne działania, w tym na podstawie procedury przewidzianej w art. 7 ust. 1 TUE; wzywa Komisję i państwa członkowskie do podejmowania wszelkich niezbędnych działań w przypadku stwierdzenia ryzyka manipulacji wyborami w jednym z państw członkowskich, bez względu na to, czy źródłem tych ingerencji jest państwo, podmiot zagraniczny czy prywatny;

30. przypomina, że korzystanie z podstawowych wolności, w tym z prawa do publicznej krytyki, jest podstawowym elementem wolnego i demokratycznego społeczeństwa; wyraża zaniepokojenie w związku z kurczeniem się przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego w różnych państwach członkowskich, przejawiającym się w stosowaniu SLAPP wobec mediów i dziennikarzy, obrońców praw człowieka, podmiotów i działaczy społeczeństwa obywatelskiego i przeciwników politycznych, a także w nadzorowaniu ich działań; z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do przedstawienia wniosku w sprawie dyrektywy dotyczącej walki z nadużywaniem drogi sądowej wobec dziennikarzy i obrońców praw; podkreśla także, że zakres stosowania tej dyrektywy musi być wystarczająco szeroki, by objąć wszystkie osoby występujące w obronie praw, w tym indywidualnych działaczy;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

31. podkreśla, że nielegalne wykorzystywanie Pegasus i równoważnego oprogramowania szpiegowskiego przez państwa członkowskie przeciwko dziennikarzom, prawnikom, politykom opozycji i innym osobom stanowi bezpośrednie zagrożenie dla demokracji, praworządności i praw człowieka; wzywa Komisję do oceny nadużywania narzędzi monitorowania i wpływu tych nadużyć na procesy demokratyczne w Unii, a także do oceny potencjalnych naruszeń wartości zapisanych w art. 2 TUE i Karty;

32. uważa, że sytuacja w przestrzeni obywatelskiej w państwach członkowskich zasługuje na osobny rozdział w sprawozdaniu oraz na utworzenie „wskaźnika europejskiej przestrzeni obywatelskiej”, biorąc pod uwagę kluczowe znaczenie społeczeństwa obywatelskiego dla utrzymania w pełni demokratycznego i integracyjnego społeczeństwa opartego na poszanowaniu praw człowieka oraz uwzględniając wyzwania, przed którymi stoi społeczeństwo obywatelskie w poszczególnych państwach członkowskich; obejmują one środki ustawodawcze i administracyjne, ograniczony dostęp do finansowania i kampanie oszczerstw;

33. zaleca, aby Komisja przekształciła czwarty filar sprawozdania rocznego dotyczący „innych kwestii instytucjonalnych związanych z mechanizmami kontroli i równowagi” w filar dotyczący demokracji oraz mechanizmów kontroli i równowagi; zawierałby on ocenę takich elementów jak potencjalne zagrożenia dla procesów demokratycznych w Unii i państwach członkowskich, w tym manipulowanie wyborami;

Wpływ środków stosowanych w odpowiedzi na pandemię COVID-19 na demokrację, praworządność i prawa podstawowe

34. przypomina o istotnym wpływie środków związanych z pandemią COVID-19, w tym systemów nadzwyczajnych i dekretów z mocą ustawy, na demokrację, praworządność i prawa podstawowe w Unii, w szczególności w obszarach sprawiedliwości, wolności mediów i walki z korupcją;

35. z zalem odnotowuje charakter i nadmierne wykorzystywanie środków nadzwyczajnych w czasie pandemii COVID-19, któremu towarzyszył brak kontroli ex post takich środków ze strony niektórych parlamentów narodowych, a nawet zamknięcie parlamentów w wielu państwach członkowskich, co zwiększyło uprawnienia rządów i doprowadziło do braku rozliczalności i przejrzystości władzy wykonawczej;

36. przypomina, że pandemia COVID-19 miała negatywny wpływ zarówno na dostęp do wymiaru sprawiedliwości, jak i na skuteczność sądów krajowych, w tym doprowadziła do częściowego zamknięcia sądów krajowych; podkreśla, że nadzwyczajna sytuacja narzucona przez pandemię pokazała, że istnieje pilna potrzeba modernizacji postępowań sądowych i wprowadzenia elementów cyfrowych w celu zwiększenia skuteczności systemów wymiaru sprawiedliwości i ułatwienia dostępu do pomocy prawnej i informacji prawnych;

37. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że sprawozdanie zawiera część poświęconą praworządności podczas pandemii COVID-19; podkreśla, że monitorowanie stosowania i proporcjonalności tych środków należy kontynuować – bez żadnych wyjątków – do czasu zniesienia wszystkich środków; w tym kontekście zwraca uwagę na ryzyko niewłaściwego wykorzystania środków z unijnego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności; przypomina, że fundusze będą mogły zostać rozdysponowane dopiero po pełnym rozwiązaniu tych problemów; zachęca Komisję, aby w perspektywie długoterminowej dokonała oceny, czy środki wprowadzone przez państwa członkowskie były rzeczywiście ograniczone w czasie, konieczne i proporcjonalne oraz zgodne z mechanizmami kontroli i równowagi. zwraca się do Komisji o przedstawienie zaleceń, aby pomóc państwom członkowskim w łagodzeniu negatywnego wpływu pandemii na wymiar sprawiedliwości, walkę z korupcją i wolność mediów;

Prawa podstawowe i równość

38. podkreśla swoje zaniepokojenie faktem, że kobiety oraz osoby znajdujące się w trudnej sytuacji, w tym osoby z niepełnosprawnościami, dzieci, mniejszości religijne – zwłaszcza w czasie narastania w Europie antysemityzmu, antycyganizmu i nienawiści antymuzułmańskiej – Romowie, osoby pochodzące z Afryki czy Azji, a także inne osoby należące do mniejszości etnicznych i językowych, migranci, osoby ubiegające się o azyl, uchodźcy, osoby LGBTIQ+ i osoby starsze, a szczególnie osoby mieszkające na zmarginalizowanych osiedlach, nadal odczuwają brak pełnego poszanowania swoich praw w całej Unii; podkreśla oczywisty związek między pogarszającymi się standardami praworządności a naruszeniami praw podstawowych i praw mniejszości, takimi jak stosowanie nadmiernej siły przez organy ścigania podczas protestów i na granicach Unii; przypomina, że w niektórych okolicznościach państwa członkowskie celowo uciekają się do środków, które są wątpliwe z perspektywy praworządności, takich jak przepisy przyjmowane w ramach przyspieszonej procedury bez konsultacji publicznych, a nawet – w wyjątkowych przypadkach – zmiany w konstytucji, aby uzasadnić politykę dyskryminacyjną, która w przeciwnym razie nie mogłaby być przedmiotem prawodawstwa, np. przepisy dotyczące konkretnie osób LGBTIQ lub wprowadzenie niemal całkowitego zakazu aborcji; przypomina, że państwa członkowskie ponoszą odpowiedzialność wobec osób znajdujących się w trudnej sytuacji, a także powinny zapewnić im bezpieczeństwo i ochronę przed dyskryminacją; zdecydowanie ponawia swój apel do Komisji o włączenie do zakresu

Czwartek, 19 maja 2022 r.

przyszłych sprawozdań dogłębnej oceny uporczywego łamania praw podstawowych w całej Unii, w tym naruszenia zasady równości i praw osób należących do mniejszości; wzywa instytucje Unii do zapoznania się z rocznymi sprawozdaniami na temat praworządności w świetle sprawozdań dotyczących praw podstawowych, które publikuje Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej;

39. ubolewa, że niektóre państwa członkowskie nie w pełni i nie całkiem prawidłowo włączyły do prawa krajowego decyzję ramową Rady w sprawie rasizmu i ksenofobii ⁽³¹⁾ oraz że nie wszystkie państwa członkowskie w pełni wdrożyły już przepisy dyrektywy w sprawie równości rasowej ⁽³²⁾; zaleca zwrócenie większej uwagi na dyskursy polityczne i medialne podsycające nienawiść wobec mniejszości oraz na bezpośredni wpływ, jaki mają one na przyjmowanie dyskryminujących praw lub praktyk ograniczających praworządność dla wszystkich, w tym w dziedzinie polityki antyterrorystycznej i polityki bezpieczeństwa, w świetle rezolucji Parlamentu Europejskiego z 2020 r. w sprawie protestów antyrasistowskich po śmierci George'a Floyda ⁽³³⁾;

40. wyraża szczególne zaniepokojenie pogorszeniem się sytuacji w zakresie zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw kobiet w niektórych państwach członkowskich, w tym nałożeniem wysoce restrykcyjnych przepisów dotyczących aborcji, a także ciągłymi i systematycznymi atakami na prawa podstawowe osób LGBTIQ, którym towarzyszy pogorszenie się praworządności w kilku państwach członkowskich; wyraża ubolewanie, że zmiany te nie są konsekwentnie uwzględniane w sprawozdaniach Komisji na temat praworządności; wzywa Komisję, by systematycznie poruszała te kwestie we wszystkich odnośnych sprawozdaniach krajowych i w sprawozdaniu podsumowującym;

41. z zadowoleniem przyjmuje postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wszczęte przez Komisję przeciwko Węgrom i Polsce w ramach cyklu dotyczącego postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom z lipca 2021 r., dotyczące poszanowania praw człowieka osób LGBTIQ i naruszeń prawa Unii; zauważa, że po raz pierwszy Komisja wszczęła postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w celu ochrony praw osób LGBTIQ;

42. z niepokojem odnotowuje liczne doniesienia o znaczących i systematycznych naruszeniach praw podstawowych migrantów i osób ubiegających się o azyl w całej Unii, a w szczególności na granicach zewnętrznych; ubolewa nad tym, że kilka państw członkowskich przyjęło przepisy krajowe, które poważnie ograniczają prawa osób ubiegających się o azyl, a w niektórych przypadkach stanowią nawet zagrożenie dla zasady non-refoulement i prawa do skutecznego środka odwoławczego; wyraża niezadowolenie, że pomimo apeli Parlamentu Komisja nie zakończyła oceny zgodności licznych krajowych środków legistacyjnych w dziedzinie azylu i migracji z prawem Unii; przypomina, że poszanowanie praw podstawowych, takich jak prawo do azylu i do skutecznego środka odwoławczego, jest integralnym elementem właściwie funkcjonującej praworządności;

Źródła

43. wzywa Komisję do dalszego umocnienia regularnego, pluralistycznego i zorganizowanego dialogu z rządami i parlamentami narodowymi, organizacjami pozarządowymi, krajowymi instytucjami praw człowieka, rzecznikami praw obywatelskich i organami ds. równości, stowarzyszeniami zawodowymi oraz innymi zainteresowanymi stronami; apeluje także do Komisji o większą przejrzystość w odniesieniu do kryteriów, które stosuje przy wyborze informacji od tych podmiotów przy sporządzaniu sprawozdań rocznych; uważa, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego powinny być ściśle zaangażowane we wszystkie etapy cyklu przeglądu w ramach przejrzystej procedury opartej na jasnych kryteriach; podkreśla, że uporządkowane tematycznie konsultacje usprawniłyby proces i zwiększyłyby ilość wartościowych informacji zwrotnych; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że kwestionariusz konsultacyjny obecnie umożliwia zainteresowanym stronom zgłaszanie aspektów wykraczających poza zakres przewidziany przez Komisję, i wzywa Komisję, by w razie potrzeby dostosowała strukturę sprawozdań krajowych; wzywa Komisję do dokonania przeglądu i ulepszenia narzędzi internetowych służących do wyrażania opinii przez zainteresowane strony oraz do elastyczności w odniesieniu do limitów dostępnego miejsca;

⁽³¹⁾ Decyzja ramowa Rady 2008/913/WSiSW z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych. Dz.U. L 328 z 6.12.2008, s. 55.

⁽³²⁾ Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne (Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22).

⁽³³⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 19 czerwca 2020 r. w sprawie protestów antyrasistowskich po śmierci George'a Floyda (Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 63).

Czwartek, 19 maja 2022 r.

44. uważa, że terminy konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim były w przeszłości zbyt krótkie lub nietrafione; powinny one być odpowiednio dostosowane i elastyczne, aby umożliwić pełny i kompleksowy wkład; zwraca uwagę, że utrudniło to zainteresowanym stronom przygotowanie i zaplanowanie wkładu i działań uświadamiających, ze względu na ograniczone możliwości i zasoby finansowe, zwłaszcza jeżeli konsultacje odbywały się w okresie wakacyjnym; zachęca Komisję do wprowadzenia możliwości całorocznych konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim zamiast skupiania się głównie na ograniczonych czasowo zaproszeniach do zgłaszania opinii; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja dopuszcza wielojęzyczne składanie wniosków we wszystkich językach urzędowych Unii; wzywa Komisję do określenia i opublikowania z wyprzedzeniem harmonogramu następnego sprawozdania, zawierającego daty poszczególnych etapów procedury, wraz z kalendarzem wizyt krajowych oraz datą publikacji sprawozdania; zauważa, że konsultacje można dodatkowo wspomóc; zachęca Komisję do współpracy z podmiotami społeczeństwa obywatelskiego w kwestii wniesionego przez nie wkładu;

45. zachęca Komisję do zapewnienia odpowiednich działań następczych w ramach sprawozdania rocznego w odniesieniu do petycji i innych form, w jakich obywatele zgłaszali obawy i opisywali przypadki dotyczące uchybień w zakresie praworządności; uważa, że w celu umocnienia kultury praworządności i zaangażowania instytucji UE we współpracę z obywatelami należy utworzyć fora i struktury partycypacyjne w celu określenia tendencji i zapewnienia większej widoczności zagrożeń dla wartości zapisanych w art. 2 TUE oraz nieprawidłowości i naruszeń w tym zakresie w całej Unii;

46. przypomina, że Komisja powinna w dalszym ciągu systematycznie uwzględniać odpowiednie informacje z właściwych źródeł i uznanych instytucji; przypomina, że należy uwzględnić ustalenia właściwych organów międzynarodowych, takich jak organy działające pod auspicjami ONZ, OBWE i Rady Europy; wzywa Komisję do szerszego uwzględniania danych i wniosków z odpowiednich wskaźników, takich jak projekt dotyczący wskaźników dobrego rządzenia na świecie (WGI), wskaźnik praworządności organizacji World Justice Project i projekt „Varieties of Democracy” (V-DEM);

47. z zadowoleniem przyjmuje porozumienie Rady w sprawie zmiany mandatu Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej (FRA) jako krok naprzód; wzywa Komisję, aby skorzystała z okazji i zwróciła się do FRA o udzielenie porad metodycznych i przeprowadzenie badań porównawczych w celu uszczegółowienia kluczowych obszarów sprawozdania rocznego, mając na uwadze, że prawo do rzetelnego procesu sądowego, wolność wypowiedzi i inne prawa podstawowe są nierozdzielnie związane z praworządnością;

48. uważa, że współpraca z Radą Europy i innymi organizacjami międzynarodowymi ma szczególne znaczenie dla rozwoju demokracji, praworządności i praw podstawowych w UE; wzywa Komisję do systematycznego analizowania danych dotyczących niewykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) i opinii organów traktatów ONZ dotyczących indywidualnych komunikatów;

Mechanizm na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych

49. ubolewa z powodu niechęci Komisji i Rady do udzielenia pozytywnej odpowiedzi na apel Parlamentu zawarty w jego rezolucji z dnia 7 października 2020 r. w sprawie ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych, który powinien obejmować pełny zakres wartości zapisanych w art. 2 TUE; ponawia apel do Komisji i Rady o niezwłoczne rozpoczęcie negocjacji z Parlamentem w sprawie porozumienia międzyinstytucjonalnego;

50. przypomina swoje stanowisko dotyczące zaangażowania panelu niezależnych ekspertów, którzy doradziliby trzem instytucjom, w ścisłej współpracy z FRA; wobec niechęci Komisji i Rady zwraca się do Prezydium o zorganizowanie procedury udzielania zamówień publicznych, aby utworzyć w pierwszej kolejności taki zespół pod auspicjami Parlamentu, w myśl zobowiązania podjętego w rezolucji z 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2020 r.; doradzałby on Parlamentowi w kwestii przestrzegania wartości zapisanych w art. 2 TUE w poszczególnych państwach członkowskich, a także dałby przykład funkcjonowania takiego zespołu w praktyce;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

51. ponawia apel do Komisji o rozważenie bardziej kompleksowego i ambitniejszego przeglądu rozporządzenia w sprawie FRA⁽³⁴⁾; wzywa zatem Komisję do zbadania w długiej perspektywie pełnego potencjału FRA zgodnie z zasadami dotyczącymi statusu i funkcjonowania krajowych instytucji ochrony i propagowania praw człowieka (zasady paryskie), tak aby agencja ta stała się w pełni niezależnym organem przedstawiającym bezstronne i publicznie dostępne stanowiska na temat sytuacji w poszczególnych krajach w dziedzinie demokracji, praworządności i praw podstawowych; podkreśla, że taki rozwój powinien iść w parze ze wzrostem dostępnych zasobów;

Komplementarność z innymi instrumentami w zakresie praworządności

52. przypomina, że sprawozdanie roczne powinno być istotnym źródłem i dokumentem referencyjnym służącym do podjęcia decyzji o uruchomieniu jednego lub kilku odpowiednich narzędzi, takich jak art. 7 TUE, rozporządzenie w sprawie warunkowości w zakresie praworządności, inne instrumenty dostępne na mocy unijnych przepisów finansowych oraz obowiązujące przepisy sektorowe i finansowe, aby skuteczniej chronić budżet UE, ramy na rzecz praworządności lub postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, w tym postępowania w trybie przyspieszonym, wnioski o zastosowanie środków tymczasowych przed wydaniem wyroku przez TSUE oraz działania podejmowane w razie niewykonania wyroków Trybunału; wzywa Komisję do jednoznacznego powiązania tych instrumentów ze zidentyfikowanymi lub możliwymi kwestiami związanymi z praworządnością zawartymi w sprawozdaniu; wzywa instytucje do niezwłocznego uruchomienia takich narzędzi i instrumentów, w tym mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności, w celu zapewnienia aktywnego wsparcia praworządności i rozwiązania problemu regresu demokracji w Unii, ponieważ sprawozdanie Komisji na temat praworządności z 2021 r. zawiera liczne i szczegółowe przykłady naruszeń praworządności, które wchodzą w zakres rozporządzenia w sprawie warunkowości; ponownie apeluje do Komisji o stworzenie bezpośredniego powiązania między rocznymi sprawozdaniami na temat praworządności, wraz z innymi źródłami praworządności, a mechanizmem warunkowości w zakresie praworządności;

53. przypomina, że postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego są podstawowym instrumentem ochrony i obrony prawa UE oraz wspólnych wartości zapisanych w art. 2 TUE; zauważa z zaniepokojeniem, że liczba postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego wszczętych przez Komisję gwałtownie spadła od 2004 r.; jest zaskoczony faktem, że postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego nie są wszczynane systematycznie, co najmniej gdy tylko dane naruszenie zostanie udokumentowane w sprawozdaniu rocznym; wyraża ubolewanie z powodu niechęci Komisji do aktywnego i systematycznego monitorowania wdrażania prawa Unii i wykorzystania wszystkich możliwości wszczęcia postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego jako instrumentu najlepiej nadającego się do skutecznego i bezzwłocznego rozwiązywania problemów; zauważa, że niechęć ta spowodowała wystosowanie do państw członkowskich wezwań do wszczęcia postępowań międzypaństwowych zgodnie z art. 259 TFUE; wyraża zaniepokojenie, że bez systematycznego i terminowego stosowania maleje prewencyjny potencjał postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego; apeluje, aby do sprawozdania włączyć przegląd – z podziałem na państwa członkowskie – wszystkich podjętych przez Komisję działań w zakresie egzekwowania prawa, w tym toczących się postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, a także stanu przestrzegania środków tymczasowych i wyroków TSUE oraz ETPC, co przyczyni się do kompleksowego wdrożenia unijnej tablicy wyników wymiaru sprawiedliwości;

54. przypomina o znaczeniu orzeczeń wydawanych w przedmiocie odesłania prejudycjalnego w zakresie praworządności, jest zdania, że odnośne orzecznictwo TSUE przyczyniło się do dalszego zdefiniowania praworządności i mogłoby pomóc Komisji w dalszym dopracowywaniu poziomów odniesienia, które służyłyby do oceny sytuacji w zakresie praworządności w państwach członkowskich;

55. wyraża zaniepokojenie przedłużającym się niewykonywaniem przez niektóre państwa członkowskie, w tym Węgry i Polskę, wyroków TSUE i ETPC dotyczących ich sytuacji krajowej, co przyczynia się do osłabienia praworządności; podkreśla, że niewykonywanie wyroków może prowadzić do sytuacji, w której naruszenia praw człowieka nie spotykają się z reakcją odwoławczą; podkreśla, że może to wywołać w społeczeństwie wrażenie, że wyroki można lekceważyć, co podważa niezawisłość sądownictwa i ogólne zaufanie do mocy sprawiedliwego postępowania sądowego; wzywa Komisję do dalszego informowania w sprawozdaniu o odpowiednich rozdziałach dotyczących sytuacji w zakresie wykonania wyroków w państwach członkowskich w przypadkach częściowego wykonania lub niewykonania; zachęca Komisję do podjęcia współpracy z władzami w celu znalezienia odpowiednich rozwiązań umożliwiających pełne wykonanie wyroków oraz do corocznego przedstawiania informacji na ten temat; przypomina, że niewykonanie wyroku TSUE w sprawie Coman i Hamilton⁽³⁵⁾ spowodowało, że skarżący musieli odwołać się do ETPC;

⁽³⁴⁾ Raport śródroczowy z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 168/2007 ustanawiające Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej (COM(2020)0225),

⁽³⁵⁾ Wyrok z dnia 5 czerwca 2018 r., *Relu Adrian Coman i in./Inspectoratul General pentru Imigrări i Ministerul Afacerilor Interne*, C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385.

Czwartek, 19 maja 2022 r.

56. przypomina o znaczeniu rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności, w przypadku gdy naruszenia zasad praworządności mają negatywny wpływ na należyte zarządzanie finansami w ramach budżetu Unii lub ochronę interesów finansowych Unii bądź poważnie im zagrażają; z zadowoleniem przyjmuje wyroki TSUE z 16 lutego 2022 r. i jego wnioski, że Unia ma kompetencje w zakresie praworządności w państwach członkowskich, że rozporządzenie dotyczące warunkowości w zakresie praworządności jest zgodne z prawem Unii; TSUE oddalił w nich także skargi wniesione przez Węgry i Polskę przeciwko rozporządzeniu w sprawie warunkowości w zakresie praworządności; ponownie wzywa Komisję do podjęcia natychmiastowych działań na mocy rozporządzenia, które obowiązuje od stycznia 2021 r.;

57. uważa, że sprawozdanie roczne jest najważniejszym miejscem, w którym można przewidzieć specjalną sekcję na odpowiednią analizę sytuacji na podstawie rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności; odnotowuje, że 27 kwietnia 2022 r. Komisja wszczęła w końcu – w drodze pisemnego powiadomienia – formalne postępowanie przeciwko Węgrom na mocy rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności; wzywa Komisję do wszczęcia procedury przewidzianej w art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia także przynajmniej wobec Polski; przypomina, że stosowanie, cel i zakres rozporządzenia są jasno określone i nie wymagają dalszych wyjaśnień; potępia decyzję Komisji, by nadal sporządzać wytyczne, nawet po wydaniu przez TSUE orzeczenia potwierdzającego legalność i ważność rozporządzenia; wzywa Komisję do zapewnienia, w miarę możliwości w drodze wniosku ustawodawczego, aby stosowanie art. 6 rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności nie miało bezpośredniego lub pośredniego wpływu na obywateli, ponieważ osoby odpowiedzialne za naruszenia praworządności są przedstawicielami rządów lub szefami państw, oraz aby lokalne instytucje publiczne lub podmioty prywatne miały bezpośredni dostęp do funduszy pozostających w skonsolidowanym budżecie Unii; wzywa Komisję do bardziej rygorystycznego stosowania rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów i rozporządzenia finansowego w celu przeciwdziałania dyskryminacyjnemu wykorzystywaniu funduszy UE, w szczególności wszelkiego wykorzystywania o charakterze politycznym; apeluje także do Komisji, by wykorzystwała pełny potencjał tych instrumentów i rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności do ochrony demokracji, prawa państwa i praw podstawowych, tak aby zagwarantować, by fundusze unijne nie były wykorzystywane na inicjatywy, które naruszają wartości Unii zapisane w art. 2 TUE, przy jednoczesnym poszanowaniu interesów beneficjentów końcowych, którzy nie są podmiotami rządowymi;

58. wyraża zaniepokojenie ustaleniami zawartymi w sprawozdaniu Komisji dotyczącym praworządności z 2021 r., zgodnie z którymi w niektórych krajach wspierane przez państwo nękanie i zastraszanie organizacji LGBTIQ wpływa na zdolność tych organizacji do uzyskania dostępu do finansowania; wzywa Komisję, aby dokładniej oceniła tą kwestię i zapewniła, wykorzystując do tego niezbędne środki, aby w całej Unii w pełni przestrzegano zasady niedyskryminacji w dostępie do funduszy unijnych; uważa, że ustalenia te wzmacniają długoletnie stanowisko Parlamentu, zgodnie z którym zakres sprawozdania na temat praworządności trzeba rozszerzyć na wszystkie wartości określone w art. 2 TUE;

59. wyraża głębokie ubolewanie z powodu niezdolności Rady do poczynienia znaczących postępów w toku trwających procedur określonych w art. 7 ust. 1 TUE; wzywa Radę do dopilnowania, aby przesłuchania dotyczące toczących się postępowań z art. 7 odbywały się co najmniej raz na prezydencję i dotyczyły także nowych wydarzeń wpływających na praworządność, demokrację i prawa podstawowe; podkreśla, że nie ma potrzeby uzyskania jednomyślności w Radzie, aby mogła ona wskazać wyraźne ryzyko wystąpienia poważnego naruszenia unijnych wartości określonych w art. 7 ust. 1 TUE, skierować do zainteresowanych państw członkowskich konkretne zalecenia lub określić terminy wykonania tych zaleceń; przypomina swoje apele do Rady w tej sprawie i podkreśla, że jakiegokolwiek dalsze opóźnianie takich działań stanowiłoby naruszenie zasady praworządności przez samą Radę; domaga się poszanowania roli i kompetencji Parlamentu;

60. odnotowuje dyskusje dotyczące poszczególnych krajów, które odbyły się na forum Rady do Spraw Ogólnych na podstawie rocznych sprawozdań Komisji na temat praworządności w ramach corocznego dialogu Rady na temat praworządności; sugeruje, aby dyskusje te skupiały się – w kolejności alfabetycznej – na państwach członkowskich, w których kwestie związane z praworządnością są najpilniejsze; podkreśla, że większa przejrzystość wzmocniłaby dialog na temat praworządności w Unii; w związku z tym zachęca Radę do upublicznienia dyskusji dotyczących poszczególnych krajów, w tym szczegółowych wniosków;

61. zdecydowanie potępia władze państw członkowskich, które odmawiają udziału w dorocznym dialogu Komisji na temat praworządności; uważa, że taka odmowa jest wystarczającym powodem, by Komisja przyspieszyła prace i dogłębniej zbadała stan praworządności w tych państwach; jest głęboko przekonany, że cykl praworządności może być skuteczny tylko wtedy, gdy instytucje europejskie i państwa członkowskie będą w równym stopniu przestrzegały zasady lojalnej współpracy, o której mowa w art. 4 ust. 3 TUE, i stosowały tę zasadę;

Czwartek, 19 maja 2022 r.

62. wzywa Komisję do aktywnego udziału w debatach publicznych na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym oraz do zwiększenia nakładów na podnoszenie świadomości na temat wartości Unii zapisanych w art. 2 TUE i stosowanych narzędzi, w tym sprawozdania rocznego, zwłaszcza w krajach, w których istnieją poważne obawy; podkreśla znaczenie komunikacji strategicznej w celu przeciwdziałania narracji antydemokratycznej oraz zajęcia się tymi narracjami poprzez lepsze wyjaśnienie działań Unii; wzywa w związku z tym Komisję, aby zorganizowała kampanie informacyjne na temat wagi poszanowania praworządności; wzywa Komisję do uruchomienia specjalnego programu wspierającego innowacyjne inicjatywy na rzecz edukacji formalnej, w szczególności dla prawników praktyków, a także edukacji nieformalnej dotyczącej praworządności i instytucji demokratycznych, dla obywateli Unii w każdym wieku;

63. zobowiązuje się do prowadzenia regularnych konsultacji z rządami i parlamentami państw członkowskich na temat ustaleń zawartych w sprawozdaniu rocznym; wzywa państwa członkowskie do zadbania o to, by w wymianie poglądów z Parlamentem na temat praworządności uczestniczyli przedstawiciele jak najwyższego szczebla; wyraża głębokie ubolewanie, że w lutym 2022 r. polski Sejm odmówił spotkania z misją międzykomisyjną Parlamentu Europejskiego, a także ubolewa nad brakiem odpowiedzi na oficjalne zaproszenie, co bezpośrednio narusza art. 9 Protokołu (nr 1) do Traktatów UE w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej;

64. podkreśla, że wewnętrzne braki w zakresie praworządności mogą mieć negatywny wpływ na wiarygodność polityki zagranicznej Unii, zwłaszcza wobec krajów z jej bezpośredniego sąsiedztwa oraz krajów kandydujących i potencjalnych kandydatów do członkostwa w Unii;

65. podkreśla, że mechanizmy kontroli i równowagi na szczeblu Unii także trzeba poddać niezależnej ocenie; zobowiązuje się w tym celu zwrócić się do Komisji Weneckiej o badanie na temat przestrzegania najważniejszych zasad demokracji w sprawowaniu rządów w Unii, w szczególności podziału władzy, odpowiedzialności oraz mechanizmów kontroli i równowagi;

o

o o

66. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej, Radzie Europy oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.
